دوران پس از برداشت که عموماً با خنک شدن هوا همراه است خود سبب تغییرات مورفو- فیزیولوژیکی متعددی در درختان می گردد. در این زمان یکی از مراحل چهارگانه تکامل جوانه‌های گل اتفاق می‌افتد و جوانه‌های گل برای تولید خوشه‌هایی قوی‌تر نمو بیشتری می‌یابند.

فیزیولوژی درختان پسته پس از برداشت محصول

حجت هاشمی نسب
عضو هیئت علمي پژوهشکده پسته

میوه درخت پسته از ارزش غذایی بالایی برخوردار است و بیش از ۵۰ درصد مغز آن را چربی‌ها تشکیل می‌دهند. بنابراین، رشد و نمو میوه پسته نیازمند حجم زیادی از مواد غذایی در یک برنامه فنی مدیریتی باغی است. این نیاز بالای میوه‌ها سبب ایجاد یک رقابت تمام‌عیار بین بخش‌های مختلف درخت بر سر مواد غذایی می‌گردد. اما درختان پسته این رقابت را به نفع میوه و پُرنمودن مغز به پایان می‌رسانند. بنابراین، تا زمانی که محصول برداشت نشده‌است همه امکانات درخت در اختیار رشد و نمو میوه‌ها قرار می‌گیرد. حتی درختان از مواد غذایی ذخیره شده در برگ‌ها، شاخه‌ها و جوانه‌های گل نیز به این منظور استفاده می‌کنند؛ در صورت مدیریت نادرست، تخلیه بیش از حد موادغذایی سبب خشکیدگی سرشاخه‌ها و ریزش برگ و جوانه‌های گل می‌گردد.

اما با برداشت محصول پیام‌های میوه که از طریق روابط هورمونی و با میانجی‌گری کلسیم از جنین به مادر یعنی درخت ارسال می‌گردد، قطع می‌شود. پس از چند ساعت تا چند روز از برداشت محصول پیغام‌های فیزیولوژیکی و مسیرهای انتقال مواد غذایی درخت تغییر کرده و دیگر آن میوه‌های ارزشمند اما پرتوقع سهم‌خواهی ندارند. بنابراین، پس از برداشت محصول، مواد غذایی جذب شده صرف بازسازی و ذخیره‌سازی در اندام‌های مختلف درخت گشته و فرصتی استثنایی جهت تقویت مجدد درختان در اختیار باغداران قرار می‌گیرد و خنک شدن هوا نیز بر عیار این فرصت طلایی می‌افزاید. باغداران می‌باید این فرصت را مغتنم شمرده و درختان خود را پس از یک دوره بارداری سخت تابستان مجدداً تقویت نموده و آنها را برای رفتن به دوره خزان و خواب زمستانی و پس از آن یک بیداری مطلوب و منظم بهاره آماده کنند. دوران پس از برداشت که عموماً با خنک شدن هوا همراه است خود سبب تغییرات مورفو-فیزیولوژیکی متعددی در درختان می‌گردد. در این زمان یکی از مراحل چهارگانه تکامل جوانه‌های گل اتفاق می‌افتد و جوانه‌های گل برای تولید خوشه‌هایی قوی‌تر نمو بیشتری می‌یابند.

همچنین ریشه‌زایی تحریک می‌گردد و درختان ریشه‌های خود را در این زمان از سال، مجدد در دل خاک توسعه می‌دهند. تولید این ریشه‌های جدید سبب افزایش مجدد جذب اکثر موادغذایی می‌گردد و بر اهمیت مدیریت تغذیه پس از برداشت درختان پسته می‌افزاید. توجه به این نکته ضروری است که تمامی موارد ذکر شده وابستگی بالایی به‌وجود برگ کافی و سالم روی درختان دارد و این موضوع لزوم حفظ برگ روی درخت تا زمان خزان را بیش از پیش آشکار می‌سازد.

ریزش زودهنگام برگ علاوه بر آنکه جذب و متابولیسم عناصر غذایی را با مشکل روبه‌رو می‌کند سبب تکامل ناقص جوانه‌های گل نیز می‌گردد و تحریک ریشه‌زایی را با مشکل مواجه می‌کند. همچنین، با سردشدن دمای هوا در پاییز، مواد غذایی ذخیره شده در برگ‌ها به سمت جوانه‌های گل و شاخه‌ها حرکت کرده و در آنها ذخیره می‌شود که ریزش زودهنگام آنها این منبع کودی را از درختان می‌گیرد. در پایان اینکه، باغداران قدر فرصت طلایی پس از برداشت را دانسته و به‌هیچ‌عنوان درختان را در این زمان از سال رها نکرده تا علاوه بر داشتن درختانی قوی و سالم‌تر میزان سال‌آوری را نیز کاهش دهند.

